

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV, 18-23

ΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

[18] ταῦτα δ' εἰπὼν καὶ μεταστραφεὶς πρὸς τοὺς ἐναντίους, ἡσυχίαν εἶχε· καὶ γὰρ ὁ μάντις παρήγγελλεν αὐτοῖς μὴ πρότερον ἐπιτίθεσθαι, πρὶν [ἂν] τῶν σφετέρων ἢ πέσοι τις ἢ τρωθῇ· ἐπειδὴν μέντοι τοῦτο γένηται, ἡγησόμεθα μὲν, ἔφη, ἡμεῖς, νίκη δ' ὑμῖν ἔσται ἐπομένοις, ἐμοὶ μέντοι θάνατος, ὥς γέ μοι δοκεῖ.

[19] καὶ οὐκ ἐψεύσατο, ἀλλ' ἐπεὶ ἀνέλαβον τὰ ὄπλα, αὐτὸς μὲν ὥσπερ ὑπὸ μοίρας τινὸς ἀγόμενος ἐκπηδήσας πρῶτος ἐμπεσὼν τοῖς πολεμίοις ἀποθνήσκει, καὶ τέθαιπται ἐν τῇ διαβάσει τοῦ Κηφισοῦ· οἱ δ' ἄλλοι ἐνίκων καὶ κατεδίωξαν μέχρι τοῦ ὁμαλοῦ. ἀπέθανον δ' ἐνταῦθα τῶν μὲν τριάκοντα Κριτίας τε καὶ Ἰπτόμαχος, τῶν δὲ ἐν Πειραιεῖ δέκα ἀρχόντων Χαρμίδης ὁ Γλαῦκωνος, τῶν δ' ἄλλων περὶ ἑβδομήκοντα. καὶ τὰ μὲν ὄπλα ἔλαβον, τοὺς δὲ χιτῶνας οὐδενὸς τῶν πολιτῶν ἐσκύλευσαν. ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγένετο καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπεδίδοσαν, προσιόντες ἀλλήλοισι πολλοὶ διελέγοντο.

[20] Κλεόκριτος δὲ ὁ τῶν μυστῶν κῆρυξ, μάλ' εὐφωνος ὢν, κατασιωπησάμενος ἔλεξεν· Ἄνδρες πολῖται, τί ἡμᾶς ἐξελαύνετε; τί ἀποκτείνειν βούλεσθε; ἡμεῖς γὰρ ὑμᾶς κακὸν μὲν οὐδὲν πώποτε ἐποιήσαμεν, μετεσχῆκαμεν δὲ ὑμῖν καὶ ἱερῶν τῶν σεμνοτάτων καὶ θυσιῶν καὶ ἑορτῶν τῶν καλλίστων, καὶ συγχορευταὶ καὶ συμφοιτηταί γεγενήμεθα καὶ συστρατιῶται, καὶ πολλὰ μεθ' ὑμῶν κεκινδυνεύκαμεν καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἀμφοτέρων ἡμῶν σωτηρίας τε καὶ ἐλευθερίας.

[21] πρὸς θεῶν πατρώων καὶ μητρῶων καὶ συγγενείας καὶ κηδεστίας καὶ ἐταιρίας, πάντων γὰρ τούτων πολλοὶ κοινωνοῦμεν ἀλλήλοισι, αἰδούμενοι καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους παύσασθε ἀμαρτάνοντες εἰς τὴν πατρίδα, καὶ μὴ πείθεσθε τοῖς ἀνοσιωτάτοις τριάκοντα, οἱ ἰδίων κερδέων ἕνεκα ὀλίγου δεῖν πλείους ἀπεκτόνασιν Ἀθηναίων ἐν ὁκτῶ μηνὶ ἢ πάντες Πελοποννήσιοι δέκα ἔτη πολεμοῦντες.

18 Αφού είπε αυτά και γύρισε προς τους εχθρούς, περίμενε· γιατί και ο μάντης τους συμβούλευε να μην επιτεθούν προτού σκοτωθεί ή πληγωθεί κάποιος από τους δικούς τους «όταν, λοιπόν, γίνει αυτό, εγώ θα προχωρήσω πρώτος», είπε, «και εσεῖς, ακολουθώντας με, θα νικήσετε, εγώ όμως θα σκοτωθώ, όπως μου φαίνεται»

19 Και δεν διαψεύστηκε, αλλά, μόλις πήραν τα όπλα, σαν να οδηγείτο από κάποια μοίρα, αφού όρμησε πρώτος, έπεσε πάνω στους εχθρούς και σκοτώθηκε κι είναι θαμμένος στο πέραςμα του Κηφισού· οι άλλοι όμως νίκησαν και καταδίωξαν (τους εχθρούς) μέχρι το ίσιωμα. Κι εκεί πέθαναν από τους Τριάκοντα ο Κριτίας και ο Ιπτόμαχος και από τους δέκα άρχοντες του Πειραιά ο Χαρμίδης, ο γιος του Γλαύκωνα, και από τους υπόλοιπους περίπου εβδομήντα. Και (οι επαναστάτες) πήραν τα όπλα (των εχθρών), όμως δεν πήραν τα ρούχα από κανέναν πολίτη. Αφού έγινε αυτό και (οι αντίπαλοι) παρέδωσαν τους νεκρούς μετά από συμφωνία, πολλοί (και από τις δυο παρατάξεις) πλησιάζοντας ο ένας τον άλλο συζητούσαν.

20 Και ο Κλεόκριτος, ο κήρυκας των μυστών, που είχε πολύ δυνατή και καθαρή φωνή, αφού επέβαλε σιωπή, είπε : «Συμπολίτες, γιατί μας εκδιώκετε; Γιατί θέλετε να μας σκοτώσετε; Γιατί εμείς ποτέ ως τώρα δεν σας κάναμε κακό κανένα, και συμμετείχαμε μαζί σας στις πιο σεβαστές ιερές τελετές και στις θυσίες και στις πιο ωραίες γιορτές, και μαζί σας χορέψαμε και σπουδάσαμε και στρατευθήκαμε και πολλούς κινδύνους μαζί σας έχουμε κινδυνεύσει και στη στεριά και στη θάλασσα για την κοινή σωτηρία και ελευθερία και των δύο πολιτικών παρατάξεων (: και των δυο).

21 Στο όνομα των θεών των πατέρων και των μητέρων μας και στο όνομα των συγγενικών δεσμών μας (εξ αίματος και εξ αγχιστείας) και της φιλίας μας, γιατί πολλοί από εμάς μοιραζόμαστε όλα αυτά, σεβόμενοι θεούς και ανθρώπους, σταματήστε να αμαρτάνετε ενάντια στην πατρίδα, και μην υπακούτε στους ανοσιότατους Τριάκοντα Τυράννους, οι οποίοι για το προσωπικό τους κέρδος έχουν σκοτώσει σε οκτώ μήνες σχεδόν περισσότερους Αθηναίους από όσους (σκότωσαν) όλοι οι Πελοποννήσιοι πολεμώντας επί δέκα χρόνια.

[22] ἔξ' ὧν δ' ἡμῖν ἐν εἰρήνῃ πολιτεύεσθαι, οὗτοι τὸν πάντων αἰσχιστόν τε καὶ χαλεπώτατον καὶ ἀνοσιώτατον καὶ ἔχθιστον καὶ θεοῖς καὶ ἀνθρώποις πόλεμον ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους παρέχουσιν. ἀλλ' εὖ γε μέντοι ἐπίστασθε ὅτι καὶ τῶν νῦν ὑφ' ἡμῶν ἀποθανόντων οὐ μόνον ὑμεῖς ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἔστιν οὗς πολλὰ κατεδακρύσαμεν.

ὁ μὲν τοιαῦτα ἔλεγεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἄρχοντες καὶ διὰ τὸ τοιαῦτα προσακούειν τοὺς μεθ' αὐτῶν ἀπήγαγον εἰς τὸ ἄστυ.

[23] τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν τριάκοντα πάνυ δὴ ταπεινοὶ καὶ ἔρημοι συνεκάθηντο ἐν τῷ συνεδρίῳ· τῶν δὲ τρισχιλίων ὅπου ἕκαστοι τεταγμένοι ἦσαν, πανταχοῦ διεφέροντο πρὸς ἀλλήλους. ὅσοι μὲν γὰρ ἐπεποιήκεσαν τι βιαιότερον καὶ ἐφοβοῦντο, ἐντόνως ἔλεγον ὥς οὐ χρειῇ καθυφίεσθαι τοῖς ἐν Πειραιεῖ· ὅσοι δὲ ἐπίστευον μηδὲν ἡδικηκέναι, αὐτοὶ τε ἀνελογίζοντο καὶ τοὺς ἄλλους ἐδίδασκον ὥς οὐδὲν δέοιντο τούτων τῶν κακῶν, καὶ τοῖς τριάκοντα οὐκ ἔφασαν χρῆναι πείθεσθαι οὐδ' ἐπιτρέπειν ἀπολλύναι τὴν πόλιν. καὶ τὸ τελευταῖον ἐψηφίσαντο ἐκείνους μὲν καταπαῦσαι, ἄλλους δὲ ἐλέεσθαι. καὶ εἵλοντο δέκα, ἓνα ἀπὸ φυλῆς.

22 Καὶ παρόλο που μπορούσαμε να ζούμε ως συμπολίτες με εἰρήνη, αὐτοὶ φέρνουν ἀνάμεσά μας τον πιο αἰσχρὸ καὶ τον πιο δυσάρεστο καὶ τον πιο ἀνόσιο καὶ τον πιο μισητό καὶ σε θεοὺς καὶ σε ἀνθρώπους πόλεμο. Αλλ' ὅμως βέβαια, γνωρίζετε καλὰ ὅτι γιὰ μερικοὺς ἀπὸ αὐτοὺς που τώρα σκοτώθηκαν ἀπὸ εμάς, ὄχι μόνο εσεῖς ἀλλὰ καὶ εμεῖς πολλὰ δάκρυα χύσαμε.»

Αὐτὸς τέτοια ἔλεγε. Καὶ οἱ υπόλοιποι ἄρχοντες, καὶ ἐπειδὴ ἀκούγαν τέτοια λόγια (εκτὸς των ἄλλων), οδήγησαν τοὺς δικούς τους στὴν πόλη.

23 Καὶ τὴν ἐπόμενη μέρα οἱ Τριάκοντα, πολὺ ταπεινοὶ βέβαια καὶ χωρὶς οπαδούς (: εγκαταλειμμένοι ἀπὸ τοὺς οπαδούς τους), παραβρέθηκαν στὴν αἴθουσα των συνεδριάσεων. Καὶ οἱ Τρεῖς Χιλιάδες, ὅπου ὁ καθένας τύχαινε νὰ ἔχει τοποθετηθεῖ, διαφωνοῦσαν (: φιλονικούσαν) μεταξύ τους σε ὅλα τὰ μέρη τῆς πόλης (: παντοῦ). Γιατί ὅσοι εἶχαν διαπράξει κάποιο σοβαρότερο ἀδίκημα καὶ φοβόντουσαν, υποστήριζαν ἐντονα (: με ἐμφαση) ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ υποχωρήσουν σε αὐτοὺς που ἦταν στὸν Πειραιά. Ὅσοι ὅμως πίστευαν ὅτι δὲν εἶχαν κάνει κανένα ἀδίκημα, καὶ οἱ ἴδιοι ἀναλογίζονταν καὶ στοὺς ἄλλους ἐξηγοῦσαν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ υποστούν αὐτὲς τὲς συμφορὲς καὶ υποστήριζαν ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ υπακούουν στοὺς Τριάκοντα οὔτε νὰ τοὺς ἐπιτρέψουν νὰ καταστρέψουν τὴν πόλη. Καὶ στὸ τέλος ψήφισαν νὰ καθαιρέσουν ἐκείνους (: νὰ ἀφαιρέσουν ἀπὸ ἐκείνους -τοὺς Τριάκοντα- τὴν ἐξουσία) καὶ νὰ ἐκλέξουν ἄλλους. Καὶ ἐξέλεξαν δέκα (ἄρχοντες), ἓναν ἀπὸ κάθε φυλῆ.